Gazeta Krakowska.

Wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w Drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

№ 127.

Kwartalnie kosztuje złr. 4 Konw. Mon. miesięcznie złotych sześć.

WTOREK 6 Czerwca 1848 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr		Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.
	6	27 2. 14	+14, 3	5, 88	Zachodni	słaby	Pogoda z Chmurami	
4	2	3, 38	+19, 7	8, 44	Pn. Zachodni	,,	Pochmurno	Deszcz
	10	4 64	+13. 3	5 88	Pł. Zachodni	,,	Pogoda	

Wiadomości krajowe.

AUSTRYA.

Wiedeń 31 *Maja.* Przedsięwzięty przeciw aresztowanym przez gwardyą narodową arystokratom proces, szybko postępuje i zdaje się, iż nie pociągnie za sobą tragicznych rezultatów, w ogóle bowiem przyznać trzeba, że obie partye chwalebne zachowują umiarkowanie. Arystokracya przekonawszy się, że tu ziarno reakcyi żadnego nigdy nie wyda owocu, że każde nowe jéj usiłowanie coraz więcéj stanowczy i dzielniejszy wywoła z strony ludu opór, że nakoniec i na prowincyi poznano się na jéj intrygach powszechną obudzających pogardę, całą teraz nadzieję pokłada w Rossyi. Car jest ową gwiazdą polarną na którą zwrócone są bojaźliwie błagające jéj oczy; szlachta bowiem nasza tak się wyrodziła, tak nisko zaszła, że jéj serce żadnemu patryotycznemu popędowi jest nieprzystępne, a utrzymanie bezrozumnych przywilejów głównym jéj życia zadaniem.

Wzburzenie umysłów panujące w ludu przechodzić zaczyna w wojsko. Gdy wczoraj włoski grenadyer miał za podburzające mowy uledz karze cielesnéj, nie znalazł się w całym batalionie z włochów i niemców złożonym żaden kapral ani żaden żołnierz, któryby się chciał podjąć exekucyi. Sprowadzono dopiéro dwóch czeskich kaprali, którzy chętnie takowéj dopełnili. Żołnierze zaś wyprawili wieczór majorowi swojemu kocią muzykę.

(Gazeta nadodrzańska utrzymuje, że cały batalion broń złożył, i dopiéro za nadejściem jenerała zdołano uśmierzyć niespokojności, i zarządzono śledztwo całéj téj sprawy).

Komitet obywatelski udzielił hr. Hoyos pozwolenie opuszczenia stolicy. Wojsko przygotowuje się do wymaszerowania. Co chwila oczekują kuryera z Innsbrucka z wiadomością o wrażeniu jakie sprawiło na ces. dworze doniesienie o wypadkach 26go. Z okolic Wiédnia donoszą, że wysłani z auli emisaryusze, potrafili skłonić chłopów okolicznych na stronę studentów. I tak zatrzymano w Wiener Newstatz wiele uciekających rodzin szlacheckich, i przyszło już tamże do kollizyi między wojskiem a gwardyą narodową. (G. Wr.)

Wiedeń 1 *Czerwca.* Wiadomości prywatne z Conegliano pod d. 28 maja donoszą, że obserwacyjny korpus jenerała Br. Stürmer cofnął się od Spresiano do oszańcowanéj obronnéj linii nad Piavę. Powstańcy nic jeszcze pod Treviso nie przedsięwzięli. Komunikacya z główną kwaterą marszałka Radeckiego, odbywa się ciągle jeszcze przez Belluno, a Vicenza znajduje się w rękach nieprzyjacielskich, gdzie jenerał Pepe z 8000 papiezkiego, neapolitańskiego i sardyńskiego wojska silny stawia opór. Hr. Radecki miał osobiście w d. 28 lub 29 na czele głównych swych sił naprzód postąpić. Peschiera trzyma się dzielnie i ma odsiecz tejże nastąpić. Wojska Karola Alberta w d. 27 przed wielkim rekognoskowaniem marszałka cofnęło się z wszystkich stron. Marszałek wieczór znowu ściągnął swój obóz. (G w. W.)

Z pragskiéj gazety konstytucyjnéj ministeryum powzięło wiadomość o zawiązaniu się w Pradze rządu tymczasowego dla czeskiego kraju. Skoro tylko wiadomość ta urzędownie została potwierdzoną; ministeryum ujrzało się spowodowane do przedstawienia natychmiast J. C. Mości nielegalności tego kroku, dla uprzedzenia deputacyi, któréj wysłania dla uzyskania cesarskiego przyzwolenia, można się było spodziéwać. Jednocześnie minister spraw wew. wydał odezwę do gubernatora Czech w któréj uznaje cały ten akt za nielegalny i nieważny, wzywając go zarazem aby temu środkowi pod odpowiedzialnością przyjść do skutku nie dozwolił. Gubernatorowie innych prowinyj również zostali o całém zajściu okólnikiem zawiadomieni. (G. W.)

Wczoraj komitet obywatelski stanowczo się uorganizował. Prezesem mianowano Dr. Fischhof. Na posiedzeniu wczorajszém zrobiono wniosek, aby zaniechać przedsięwziętego śledztwa przeciw zaskarżonym przez lud promotorom wypadków 26 maja, i takowych na wolność wypuścić. Po kilkogodzinnych rozprawach wniosek ten większością 96 głosów przeciwko 36 odrzucono. (G. w. W.)

WĘGRY.

Peszt 30 *Maja.* Reskryptem ministeryalnym

ministra spraw wewnętrznych Bartłomieja Szemere, z przyczyny nagłych spraw państwa, zwołano sejm na d. 2 lipca r. b. (P. S. A.)

CZECHY.

Praga 27 Maja. — Cel towarzystwa *Lipa Sławiańska*, zasadza się na następnych pięciu zadaniach:

1) Przestrzegać dalszego rozwoju konstytucyjnych zasad;

2) Przestrzegać równowagę obydwóch narodowości w szkołach i na urzędach;

3) Aby się Czechy, Morawianie i Szląsk ściśle połączyły dla przestrzegania swéj niezależności, szczególniéj zaś, dla oparcia się przeciw wdzieraniu się związku niemieckiego;

4) Chodować wzajemność wszystkich pokoleń ludów sławiańskich;

5) Starać się, aby handlowi i przemysłowi krajowemu była otwarta nowa droga do krajów sławiańskich, mianowicie do południowych.

(G. w. W.)

— *Dnia* 31 *Maja.* —

Kongres sławiański już się de facto rozpoczął. Od niejakiego czasu zjeżdżają się w znacznéj liczbie ze wszech stron deputowani, wczoraj przybyło koleją żelazną 160 Słowaków którzy się w Wiedniu zgromadzili. Towarzystwa tutejsze Slavia i Swornost, przyjęły ich i odprowadziły z chorągwią panslawizmu (pąsową, niebieską i białą) na czele, i wśród grzmiących okrzyków do wyspy Zofii, gdzie zaimprowizowano bankiet braterstwa; zabrzmiały pieśni sławiańskie w rozmaitych narzeczach i jeden związek braterski połączył wszystkie plemiona sławiańskie zacząwszy od Rossyanina aż do Serba, Najznakomitsi deput. są: Petrowic i Stamalowic archiprezbyter z Neusatz w Węgrzech, jako wysłańcy serbscy, Ban Kustan z Kroacyi, Berwiński i Moraczewski z Poznania, Walewski z Galicyi, professor Cybulski i Szymański z Berlina; Borysikiewicz i Iuielewicz kanonik z Przemyśla, Zakliński deputowany z wschodniéj Polski, Hurban pastor z Huboka w komitacie Neytrańskim, sławny mowca; Nosak, Hodza i Jurenka ze Sławonii; Bakunin literat z Rossyi; prof. Purkinje z Wrocławca, prof. Helcelet, Lepar, Blondek i Prudek z Morawy. Program kongressu jest następujący: 1go Czerwca o 9 rano odbędzie się uroczyste nabożeństwo w obecności wszystkich deputowanych i towarzystw sławiańskich Slazia i Swarnost w kaplicy apostołów sławiańskich Cyrilla i Metodiusza po którem całe zgromadzenie uda się w solennym pochodzie do sali na wyspie Zofii, gdzie wybrane zostaną komitety i czas posiedzeń oznaczony. (G. Wr.)

Wiadomości zagraniczne.

PRUSSY.

Berlin 1 Czerwca. Pomimo najrozmaitszych pogłosek, utrzymujących miasto nasze w ciągłéj niespokojności, nie przyszło nadspodziewanie do żadnych zamieszek ani wczoraj ani dzisiaj. Komendant gwardyi Aschoff podał się do dymissyi. Robotnicy maszyn, otrzymali dzisiaj do 4000 sztuk broni, któréj przez wysłaną z swego grona deputacyą od ministra wojny żądali. Jeden z licznych plakatów okrywających mury stolicy zawiéra żądanie następujące: aby uzbrojenie ludu nie było czczem słowem ale prawdą, każdy człowiek nieskażytelny winien broń otrzymać, gwardya zaś narodowa w artylleryą i odpowiednią amunicyą być zaopatrzona. Studenci tutejsi zaczynają iść w ślady braci swoich wiédeńskich, i nie małą rozwijać czynność. Robotnicy sprzyjają im tu podobnie jak w austryackiéj stolicy.

(G. Wr.)

Poznań 31 Maja. — Ministeryum przeznaczyło 200,000 talarów dla założenia Lombardu dla Poznania. Takowy już od 1 Czerwca ma swoje rozpocząć działania. — Wiadomości z prowincyi wprawdzie są zaspakajające, jednak zanoszą jeszcze skargi na nadużycia wojskowych. System kija jeszcze nie ustał. Batalion 8 pułku Landwery stojący w Buku od kilku dni wyciągnął ztamtąd z przyczyny nadużyć, jakich się żołnierze na obywatelach dopuszczali a nawet powstawali i przeciw oficerom, chcącym ich ukarać za takowe. Ma być przedsiewzięte śledztwo przeciw całemu batalionowi. Z ujętych Emigrantów, wielu w tych dniach paszportami do Francyi zaopatrzono. Mierosławski jeszcze jest zatrzymanym.—Krauthofera dotąd nie przywiedziono.

(G. Wr.)

NIEMCY.

Frankfort nad M. 1 Czerwca. Na wczorajszém posiedzeniu deputowany Dahlmann odczytał sprawozdanie co do wniosku Marecka, tyczącego narodowości.

Wniosek ten jest następny:

„Niemcy uroczyście niniejszym oświadczają przez swych reprezentantów:

1) Nigdy nie pokuszą się do uciśnienia jakiéjkolwiek narodowości.

2) Wszystkim obywatelom państwa, prowincyj z Niemcami połączonych, którzy nie należą do szczepu niemieckiego ludu, zaręcza się prawa niemieckich obywateli, jako też utrzymanie i poważanie ich narodowości.

3) Język niemiecki jest wprawdzie językiem państwa, lecz w tych obwodach, gdzie większość używa innéj mowy niż niemieckiéj, mowy takowe mają być zaprowadzone tak w sprawach kommunalnych, w oświacie, jako i w sądownictwie.“

W skutek powyższego wniosku komitet konstytucyjny następną uchwałę do protokułu zaciągnąć polecił.

„Zgromadzenie Narodowe niemieckie konstytucyą nadające, uroczyście oświadcza, że uznaje zupełną słuszność praw ludom niemieckiego szczepu jakie posiadają w połączeniu z związkiem, aby na drodze swego ludowego rozwoju tamy nie doznawali, i otrzymali równość w swobodach używanych przez ludy niemieckie przez zaprowadzenie w wewnętrznym zarządzie, oświacie, literaturze, sprawach duchownych i prawodawstwie własnego swego ojczystego języka, o ile rozciągają się obwody przez nich zajmowane; samo z siebie ma się rozu-

mieć, że zawarowanie konstytucyą prawa ludowi niemieckiemu, i do tychże zarówno stósować się będą. Zjednoczone i wolne Niemcy dosyć są wielkie i silne do zabezpieczenia będących w swym łonie pokoleń innego pochodzenia, i tego co im przyrzeka natura i historya; i nikt mieszkający na ziemi niemieckiéj, czy to sławianin, czy używający duńskiego języka z północnego Szleswigu, czy po włosku mówiący mieszkaniec z południowych niemiec, lub ktokolwiek bądź do nas należący, obcym mówiący językiem uskarżać się nie będzie, iżby jego narodowość była ograniczaną, lub żeby się ręka braterska Niemiec, od nich cofnęła.

Następnie przystąpiono do obioru stanowczego prezydenta, vice-prezydenta i sekretarzy. Prezydentem większością głosów 499 przeciw 19 obrano Henryka Gagern. Vice prezydentem zaś większością 408 przeciw 105 Soiron, a drugim vice prezydentem Adrian z Wiédnia większością 310 przeciw 195 obranym został. (P. S. A.)

FRANCYA.

Paryż 29 *Maja.* Na dzisiejszém posiedzeniu minister robót publicznych Trelat wezwanym został do wyjaśnienia postępowania z dyrektorem warsztatów narodowych. W tłomaczeniu się swoim powiedział, iż obejmując swój ważny urząd, podwójnie czuł się być obowiązanym, to jest tak do zadosyćuczynienia specyalnemu interesowi robotników, jak i ogólnemu interesowi państwa. Dawno już jednak powziął przekonanie, że zniewolone stowarzyszenie, inaczéj narodowe warsztaty, wszystko szlachetne i dobre przytłumia w sercach robotników. Główném jego było od początku staraniem, jakby temu systemowi niszczącemu kassę państwa zapobiedz. On chciałby wiedzieć o liczbie zatrudnionych. Niepodobna. Od dnia do dnia wiadomość takową odwłóczono. W krótce jednak mówiono, że warsztaty liczą 80,000, niedługo potém 90,000, — 110,000, — nakoniec doszły do 115 lub 120,000 robotników. W skutek wniosku komitetu robót publicznych, przywołał minister w piątek wieczór do swego gabinetu dyrektora warsztatów Emila Thomas, i zniewolił go do dobrowolnego ustąpienia. Thomas dobrowolnie podziękował, dobrowolnie odjechał, i dobrowolnie podjął się missyi do departamentów. Jeżeli to zasługuje na naganę, naganę takową minister chce na siebie przyjąć. Niepodobna jest, aby państwo ponosiło dłużéj takie ofiary, i wyczerpywało wszelkie źródła dochodu dla owych warsztatów.

W skutek zgromadzenia robotników zanoszących petycyą do zgromadzenia narodowego, gwardya narodowa pod bronią stanęła, i zabezpieczyła gmachy posiedzeń rządowych. Po południu po rogach ulic ujrzano proklamacye rządowe: 1. Proklamacya ministra robót publicznych do robotników, przedstawiająca im potrzebę przekształcenia warsztatów narodowych, z których musi być wiele żywiołów wydalonych, które się do nich wcisnęły, i stały się ciężarem państwa. 2. Drugą, tenże minister ogłasza dyrektora Emila Thomas człowiekiem honorowym. 3. Żądanie robotników o przywrócenie Emila Thomas jeżeli żadna zbrodnia przeciwko niemu nie ciąży.

Komitet wojenny roztrząsał podania jenerałów których czynności różnemi dekretami rządu tymczasowego przerwanemi zostały. Na wniosek ministra wojny, postanowił komitet przedstawić podania te zgromadzeniu narodowemu do odrzucenia.

Według *Assemblée Nationale* ma zamiar odrzucić wniosek do dekretu tyczącego objęcia kolei żelaznych przez państwo. Mówią, iż w takim razie wystąpi minister finansów Duclerc, a zapewnie i Garnier Pagès z wykonawczéj komissyi wydalonym zostanie.

W Montrouge onegdaj zabrano mnóstwo sztyletów, pik, patronów i kul.

Według *Constitutionnel*, warsztaty narodowe obejmują 30—40,000 robotników nie należących do departamentu Sekwany, 11—12,000 wyzwoleńców, lub zbiegłych z galer, i do 12,000, którzy nie mają właściwéj roboty, lecz jedynie jako tragarze i posłańcy i t. p. robotami są zatrudnionemi.

Rząd następne wydał postanowiania reorganizujące warsztaty narodowe:

1) Robota na sztuki lub według ugody ma zastąpić robotę na dnie.

2) Ministerstwom robót publicznych handlu i spraw wew. mają być dostarczone potrzebne summy do rozpoczęcia budowli w gminach i departamentach, jak i dla ożywienia prywatnego przemysłu.

3) Obcy robotnicy, którzy mniéj jak od trzech miesięcy zamieszkują w departamencie Sekwany, i nie mogą się wywieść z sposobu utrzymania, otrzymują Marszrutę do swego rodzinnego miejsca. Potrzebne do tego wsparcie będzie im dostarczone, którego połowa przy wychodzie z Paryża, a druga za przyjściem do miejsca przeznaczenia.

4) Obecny dekret, na żądanie władz może być i po miastach departamentów zastósowany jako też i po wsiach. (P. S. A.)

ANGLIA.

Londyn 29 *Maja.* Osądzenie p. Mitchell przez sąd przysięgłych w Dublinie, potwierdza się. Tenże skazanym jest na 14 letnią deportacyą do Botany-Bay, i okuty, odesłanym już został do stacyi Spike Island Cork. Pomimo wzywania klubu, towarzyszący temu aktowi lud, żadnéj nie uczynił demonstracyi na korzyść osądzonego. (P. S. A.)

WŁOCHY.

Sardynia. Genua 21 *Maja.* Wypadki Neapolitańskie sprawiły nie do opisania wrażenie na tutejszéj ludności. Liczne tłumy pospieszyły na plac Campetto, gdzie z domu Neapolitańskiego konsula zdarli herby królewskie, nogami zdeptali, i obrzucili błotem, przy okropnych wrzaskach i okrzykach: „precz z haniebnemi burbonami! precz z przeklętemi Szwajcarami!“ Następnie herby te ciągnęli po wszystkich ulicach miasta aż do starej tamy Portowéj, gdzie już w miejscu starej szubienicy przez inny hufiec ludu przygotowano *autadafé.* Na stósie tym przy towarzystwie okropnych przekleństw i szkalowań, spalono nie tylko herby, ale i słomianego bałwana, wyobrażającego króla Neapolu. (G. w. W.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Od dnia 3 do dnia 5 Czerwca.

Majer Ludwik ob., Teodorowicz Mikołaj, Sułkowski Kajetan, Wilkoszewska Anna, Kawecki Edward, z Galicyi; — Trzciński Dyonizy ob., Korczyński Henryk, z Polski.

Wyjechali z Krakowa.

Olszewska Henryetta ob., Rudnicki ob., Klack, do Galicyi.

Doniesienia Urzędowe.

W Imieniu

NAJJAŚNIEJSZEGO FERDYNANDA I.

Cesarza Austryi Króla etc.

Cesarsko-Królewski Trybunał Miasta Krakowa i Jego Okręgu wydał Wyrok następujący:

Działo się w Krakowie w gmachu Władz Sądowych pod Licz. 106 przy ulicy Grodzkiéj na Audyencyi Publicznéj Ces. Król. Trybunału Miasta Krakowa i Jego Okręgu dnia dwudziestego czwartego Maja tysiąc ośmset czterdziestego ósmego roku.

Wydział II.

Obecni:

Brzeziński Sędzia Prezydujący,

Sokalski }
Lorentski } Sędziowie.

Widerakiewicz Pisarz.

(podpisano) *Brzeziński. Widerakiewicz.*

W skutek oświadczenia kupca Jana Matyska przez podanie na dniu dzisiejszym do N. 3,416 uczynione, że jest w stanie niewypłacalności, obok czego złożył klucze wraz z Inwentarzem billans majątku swego obejmującym.

CESARSKO-KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ

na zasadzie Artykułu 5go, oraz postępując w porządku Artykułu 13, 18, 19 i 21, Kodexu Handlowego Księgi IV., Handel pod firmą Jana Matyska w Krakowie w Gminie I. pod L. 103 istniejący, za upadły z dniem dzisiejszym ogłasza, przyłożenie pieczęci na całym majątku upadłego postanawia i o dopełnienie téj czynności Ces. Król. Sąd Pokoju Okręgu I. Miasta Krakowa wzywa. Osobę upadłego pod baczne oko Ces. Król. Dyrekcyi Policyi Miasta Krakowa oddaje, — Kuratorami upadłości Józefa Jana dwojga imion Verderbera kupca i Obywatela Miasta Krakowa i Wincentego Nawrańskiego Adwokata mianuje, — na Kommissarza upadłości z grona swego Sędziego Lorentskiego wyznacza, i Wyrok swój przez pisma publiczne ogłosić postanawia. Wpis tymczasowo w ilości złot. polsk. 20 ustanawia, który po zrealizowaniu massy przedewszystkiém opłacony być ma.

Osądzono w pierwszéj Instancyi z exekucyą tymczasową bez kaucyi.

(podpisano) *Brzeziński. Widerakiewicz.*

Zaleca i rozkazuje wszystkim Komornikom Sądowym i t. d.

(podpisano) *Brzeziński. Widerakiewicz.*

Zgodność niniejszego Wyciągu Głównego na rzecz Kuratorów upadłego handlu wydanego z Wyrokiem Oryginalnym Trybunału poświadcza C. K. M. Krakowa i J. Okr. Pisarz (podpisano) *Widerakiewicz.*

(M. P.)

Za zgodność odpisu tego z Wyrokiem Oryginalnym poświadcza C. K. Trybunału M. Krakowa i J. Okr. Pisarz *Widerakiewicz.* (3r.)

Nr. 2,024.

CESARSKO KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ

Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wezwanie. — W czasie zaburzeń w r. 1846, odebrano na Podgórzu przy Krakowie od niewiadoméj osoby następujące kosztowności: złoty pierścień z pieczątką, trzy złote szpinki, broszę mającą pozór złoty, cztéry sznurki pereł szklannych, kolczyk, stołowe szczypce i futerał z narzędziami chirurgicznemi i takowe znajdują się w tutejszym Depozycie. Gdy właściciel tych rzeczy nie jest wiadomy; przeto C. K. Trybunał postępując w myśl §. 517, Kodexu Karnego Cz. I., wzywa mogących mieć prawo do wspomnionych rzeczy, aby się w ciągu roku z stosownemi dowodami prawo własności wykazującemi zgłosili, w przeciwnym bowiem razie po upływie zakréślonego terminu, rzeczy te sprzedanemi i dla Skarbu przysądzonemi zostaną.

Kraków d. 31 Marca 1848 r.

Prezes

Majer.

(3r.) Z. Sekretarz P. *Burzyński.*

W dniu dziewiątym Czerwca 1848 roku o godzinie 10téj z rana w gmachu Sukiennice zwanym, w drodze exekucyi Sądowéj — sprzedane zostaną przez publiczną licytacyą prawnie zajęte ruchomości jako to: stolarszczyzna i inne effekta. Chęć licytowania mający, na miejsce w czasie oznaczonym zgłosić się zechcą.

Kraków dnia 2 Czerwca 1848 roku.

Felix *Strożecki* C. K. Kom. S.

Obwieszczenie.

Zanominowany Komornikiem Sądowym Felix Strożecki, kancellaryą swą otwarł w domu pod L. 170 przy ulicy Kanonnéj.

Kraków d. 23 Maja 1848 r. (3r.)